

Til Miljøministeriet

Hørings svar vedrørende udkast til ajourføring af det nationale program for reduktion af luftforurening samt høring over udkast til bekendtgørelse om nedbringelse af emissioner af svovldioxid, nitrogenoxider, flygtige organiske forbindelser, fine partikler og ammoniak, j.nr. 2021-6013.

Dansk Miljøteknologi takker for muligheden for at kommentere på dels udkast til ajourføring af NEC-programmet samt udkast til NEC-bekendtgørelsen. I høringssvaret her finder I vores kommentarer til begge høringer.

Hørings svar vedrørende det nationale program for reduktion af luftforurening

Det er positivt, at Danmark på flere parametre er godt med i forhold til vores nationale reduktionsforpligtelse. Alligevel vil vi gerne opfordre til, at man holder sig for øje, at luftforureningen, med de gældende grænseværdier, stadig udgør en sundhedsrisiko.

Som det nationale program fra 2019 pointerer, så tilskrives cirka 3200 dødsfald årligt luftforureningen, og skadesomkostningerne i Danmark vurderes til ca. 25 mia. kr. årligt. Dette er vel at mærke selvom Danmark stort set lever op til kravene i Luftkvalitetsdirektivet.

De eksisterende grænseværdier er således sat for højt i forhold til sundhedshensyn. Det understøttes af WHO's retningslinjer for luftkvalitet, der opererer med lavere værdier end dem, der er fastsat politisk i Luftkvalitetsdirektivet. WHO's retningslinjer står endda foran en yderligere skærpelse i forhold til partikler, NO₂ og SO₂.

I stedet for blot at leve op til direktiverne skal Danmark tage initiativer, der tager højde for, at luftforurening – selv når grænseværdierne overholdes – har store negative konsekvenser for sundhed og natur. Det vil give gevinst for samfundet i form af mere rig natur, færre sygedage, hospitalsindlæggelser og for tidlig død. Derudover skal Danmark arbejde for generelt lavere grænseværdier i EU, så de flugter med WHO's anbefalinger.

I forhold til gevinsterne ved en reduktion i luftforureningen skal man også tage med i betragtning, at danske virksomheder står stærkt i forhold til at levere teknologi til rensning fra den brede vifte af kilder til luftforurening. En styrket national indsats, hvor danske virksomheder får mulighed for at fremvise løsninger og resultater på hjemmemarkedet, vil derfor også været et godt afsæt for øget eksport og grønne arbejdspladser.

Overordnet havde vi også gerne set, at ministeriet benytter denne ajourføring til også at optegne vejen hen mod 2030-målet for NO_x. For nok har vi nået 2020 målet, men der skal findes en reduktion på yderligere 10 % inden 2030, og af hensyn til den nødvendige omstilling og investeringer i teknologi og innovation vil det være hensigtsmæssigt at angive de nødvendige virkemidler.

Konkrete overvejelser i forhold til ammoniak

Ajourføringen oplister dele af ammoniakudvalgets anbefalinger, men vi savner et overblik over, hvorvidt der er igangsat reelle indsatser på baggrund af udvalgets arbejde. I programmet refereres der f.eks. til de frivillige aftaler, der blev indgået med Landbrug og Fødevarer, men der står intet om, hvorvidt der har været interesse fra de enkelte landmænd, samt hvordan man vil måle effekten af de frivillige tiltag. Det er påfaldende, at der er så få tal for forventet reduktionseffekt i tabel 2. Det gør det umuligt at vurdere tiltagenes effekt i forhold til Danmarks reduktionsforpligtelser.

Med henvisning til aflivningen af den danske bestand af mink ”*vurderes der ikke på nuværende tidspunkt at være behov for nye tiltag til ammoniakreduktion for at efterleve reduktionsforpligtelsen for ammoniak*”. Det er ualmindeligt kortsigtet, at man stopper en udvikling i retning af et grønnere landbrug med færre ammoniakudledninger med henvisning til minkaflivningen. Det løser ikke den grundlæggende problemstilling, og aflivningen kommer desværre til at bremse en helt nødvendig udbredelse af grønne teknologier indenfor andre grene af den animalske produktion. Danmark har et udtalt ønske om at være et grønt foregangsland, som vi ikke lever op til dette tilfælde.

DMT foreslår:

- At der igangsættes konkrete initiativer, som bidrager til at gøre dansk landbrug til et grønt forbillede. Fra myndighedernes side skal der i højere grad tilskyndes til brugen af ammoniakreducerende teknologier såsom gylleforsuring, intelligente staldsystemer og luftrensning. Det er dokumenteret effektive teknologier, der skal ud at virke i det danske landbrug til gavn for lokalmiljøet, sundhed, miljø og klima.
- At vidensgrundlaget for de nuværende BAT krav opdateres og følges op af lovgivning med skærpede krav til ammoniakudledning. Det er en forudsætning for, at kommunerne som godkendelsesmyndigheder kan stille krav om den bedste og mest effektive teknologi.

Derudover ønsker vi at gøre opmærksom på, at Landbrugsstyrelsen har foreslået ændringer af reguleringen, der reelt vil medføre en stigning i udledningen af ammoniak i forbindelse med håndtering af gylle.

I det udkast til gødningsanvendelsesbekendtgørelsen, der blev sendt i høring af Fødevareministeriet med frist d. 21. maj 2021, foreslås 25 % ammoniakreduktion at være benchmark, hvilket ligger langt under de reduktionsniveauer, der kan opnås ved at stille krav om brug af effektive teknologier som stald- eller markforsuring. Staldforsuring er for nuværende godkendt til en effekt under udbringning på 60 % og markforsuring med en effekt på 40 % og 49 % for henholdsvis kvæg- og svinegylle.

Det anbefales derfor, jf. Dansk Miljøteknologis høringssvar til gødningsanvendelsesbekendtgørelsen, at denne ændres, så mulighederne for at leve op til Danmarks reduktionsforpligtelser under NEC ikke undermineres gennem et uambitiøst benchmark. Vi opfordrer Miljøministeriet til at tage kontakt til Fødevareministeriet med henblik på at sikre overensstemmelse mellem gødningsanvendelsesbekendtgørelsen og Miljøministeriets arbejde med at reducere de nationale udledninger af ammoniak.

Konkrete overvejelser i forhold til fine partikler (PM_{2,5})

Reduktionsmålet for 2020 i forhold til fine partikler er nået, men som ajourføringen også oplyser, er målopnåelsen sket på baggrund af et lavere privatforbrug af brænde gennem de senere år og ikke på

baggrund af tiltag fra myndighederne. Det er en vigtig pointe fordi datagrundlaget for Energistyrelsens opgørelse af brændeforbrug er behæftet med betydelig usikkerhed, hvorfor det ikke er hensigtsmæssigt at bygge hele den danske målopfyldelse herpå.

For det forholder sig stadig således, at partikeludledningen fra små forbrændingsanlæg, som f.eks. brændeovne, udgør den største direkte nationale kilde til partikelforureningen i Danmark (ca. 40 %). Derfor skal brændeovne reguleres ligesom anden luftforurening for at minimere udledningen af skadelige stoffer.

DMT foreslår:

- Der skal stilles yderligere emissionskrav til brændeovne, så udledningen af fine partikler bremses. Sådanne grænseværdier kan opfyldes gennem eftermontering af renseudstyr som minimum i områder med høj befolkningstæthed, der er tilsluttet en fælles varmforsyning.

Høringsvar vedrørende udkast til NEC-bekendtgørelse

I forhold til udkastet til en ny NEC bekendtgørelse har vi kun få bemærkninger:

1. Der har indsneget sig en tastefejl flere steder i udkastet. Der refereres gentagne gange til Miljøvareministeren.
2. I bilag 2 tabel A og B opgøres reduktionen for "*hvert enkelt år i perioden 2020-2029*". Det forstår vi således, at f.eks. NO_x skal reduceres med 56 % hvert år i den pågældende periode. Og selvom vi byder ambitiøse mål velkommen, så formoder vi, at der her må være tale om en forkert formulering.

Kontakt mig endelig, hvis I har spørgsmål til ovenstående eller ønsker yderligere uddybning.

Vi ser frem til forhandlingerne af regeringens udspil vedrørende grønne byer, der kan komme til at bidrage positivt i forhold til Danmarks reduktionsforpligtelser under NEC-direktivet.

Med venlig hilsen

/Signe Sonne-Holm
Miljøpolitisk konsulent